

Gènere i societat

Unitat 3 . La socialització diferencial en la família

Diferents actituds envers els nens i nenes

Si bé existeix una progressiva presa de consciència de l'asimetria en la distribució del poder i de les tasques en l'ordre familiar en determinats grups socials; estudis recents continuen mostrant inèrcies en determinades actituds o judicis de valor que contribueixen a la reproducció de les desigualtats de gènere de generació en generació. En alguns casos, aquests mecanismes de la dominació es reproduïen inconscientment. Per exemple, en successives investigacions realitzades a França en els **últims 30 anys**¹ continuen mostrant com es produeix l'expressió de judicis, criteris de valor, i comportaments diferenciats segons es tracti de noi o noia. Per exemple, el recent nascut nen es diu que és gran, mentre que de la recent nascuda es diu que és menuda, guapa o bonica; la lactància materna també és diferent: és més llarg si es tracta d'un nen perquè ha de ser robust, mentre que és més breu i de menor extensió en el temps en una nena perquè ha d'aprendre a sacrificar-se. Les mares són més tolerants amb el desordre dels nois i no tenen tanta ansietat per veure'ls polits i nets, també els deixen nus amb més freqüència mentre es fa broma amb els seus atributs masculins virils, o quan es dona als nois un ós de peluix no se'ls ensenya cap acció i els nois aprenen abans el futbol, el tennis o la boxa que la dansa. Pel contrari, les noies reben menys atencions que els nois per part de les mares. Amb major freqüència, les impedeixen succionar el dit ja que aquestes pràctiques produeixen deformacions estètiques; a més, les noies rarament es queden nues ja que tendeixen a inculcar el pudor perquè les mares són més exigents amb elles. Per un altra banda, se les convida a participar de la vida familiar abans que els nois i ho fan tres vegades més en les càrregues familiars que ells. Quan es dona una nina a una noia se li ensenya a bressar-la o a les noies se'ls regala nines, maletins d'infermeres o maquillatge.

Socialización diferencial de género

Peña, E.M (2007) *Origen de las desigualdades*. Iniciativa comunitaria EQUAL. Edición: Mancomunidad de Municipios Valle del Guadiato. Recuperat 16 desembre 2014, des de <http://www.fundacionmujeres.es/maletincoeducacion/pdf/CUAD1horiz.pdf>

¹ Per Belloti, 1974; Percheron, 1980; Badinter, 1992; Vincent, 2001.

Identitats de gènere diferenciades en la família

¿Que ven los niños respuestas sobre los estereotipos en los libros de imágenes? PDF

Cromer, S. y Turin A. (2000). *Que ven los niños en los libros de imágenes? Respuestas sobre los estereotipos*. Association europeenne Du Côte Des Filles. Recuperat 16 desembre 2014, des de <http://www.fundaciongsr.com/pdfs/2encuesta.pdf>

Encara que es van produint avenços en aquest sentit, encara la majoria de les dones amb independència de la seva classe, ètnia, raça, estatus o salari conserven la major responsabilitat en relació a les tasques domèstiques i la criança dels fills a **nivell familiar**². Així doncs, un primer factor per la generació de la desigualtat ha de situar-se en termes de les càrregues familiars que han de suportar les dones davant els homes en la vida privada. Aquesta desigualtat basada en la separació de les esferes de treball productiu i reproductiu produeix desigualtat a nivell d'estatus, riquesa i poder per part de les **dones**³. No obstant això, hem de destacar que no totes desenvolupen el mateix nivell de consciència de la influència de l'estructura patriarcal; és a dir, el grau de naturalitat amb el que s'accepta la realització dels quefers domèstics varia sensiblement segons l'origen social. Precisament, és el nivell de consciència el que facilita o dificulta la reproducció social i ideològica dels valors de patriarcat.

Les dones de **classe treballadora**⁴, per exemple, reconeixen amb major dificultat la seva inferior posició a l'acceptar amb naturalitat la divisió sexual del treball. En canvi, les expectatives de les noies de classe mitjana difereixen notablement ja que desitgen aconseguir el màxim nivell acadèmic amb l'objectiu de poder obtenir un treball satisfactori que puguin comptabilitzar amb la maternitat. Moltes desenvolupen una doble *jornada laboral*: primer en el mercat de treball; després a la llar. No obstant, aquesta pretensió no es troba exempta de contradiccions. En ambdós casos la ideologia de la feminitat i la divisió sexual del treball actua com a filtre que:

1. Facilita la presència de les dones en determinats tipus de treballs amb un determinat tipus d'expectatives i actituds cap a ell.
2. Constitueix una font potencial de conflicte personal a l'haver de prioritzar un sobre l'altre.
3. Indueix a les dones a prendre amb naturalitat la doble càrrega: a la llar i fora d'ella.

Els models de comportament derivats de les concepcions anteriors es traslladen a l'àmbit de la socialització i construcció d'identitats de pares/mares a fills/es. L'existència de les estructures del patriarcat actuen fixant les estructures d'autoritat a partir de la manera en què les esposes i mares accepten amb normalitat el concepte de treballadores de la llar. Els fills tendeixen a desenvolupar el seu propi concepte de divisió sexual del treball a partir dels models que observen al seu voltant. D'aquí es dedueix la necessitat d'investigar com es

² Ha estat molt més ràpida la penetració de la dona en el mercat de treball que la incorporació de l'home a les tasques de la llar. Un article aparegut al País el dia 1 de juny de 2006 planteja segons dades de l'INE que més de meitat dels pares confia la cura dels menors de 15 anys a la seva dona i solament 11 de cada 100 dones fan el mateix. De la resta solament dos de cada deu no requereixen assistència (20,1%), mentre que el 16,5% requereixen de la cura de la guarderia. Dades segons l'EPA 2005, INE.

³ Un article molt interessant que desenvolupa aquesta telemàtica és el de Kelly, G. Y Nihlen, A. "La enseñanza y la reproducción del patriarcat: cargas desiguales, recompensas desiguales" en Fernández Enguita (ed.) Sociología de la Educación, ed. Ariel, 2001, pàgs.203-220.

⁴ Per ampliar aquesta temàtica es pot veure l'article de MacDonald, M. "Socio-cultural reproductionandwomen'seducation" a Ashton, D. Et alii, Schooling for women'swork, ed. RosemanyDeem, UK, 1980, pàgs. 13-25.

reproduïen els rols de gènere a través de la família amb estudis més etnogràfics que revelen com i perquè es reproduïen aquestes estructures.

Dossier Famille, Couple Et Roles Sexues PDF

La domination masculine. (2007). *Dossier pédagogique*. Recuperat 16 desembre 2014, des de http://infofemmes-aquitaine.org/base_doc/genre_et_education/DC17.pdf

Construcció de gèneres des del bressol PDF

Carreras, A. (2011) *La construcció dels gèneres dels del bressol: recerca sobre la construcció de les identitats de gènere a la primera infància*. Projecte de recerca finançat per l'Ajut a la Recerca Francesca Bonnemaison. Recuperat 16 desembre 2014, des de http://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=18d053ff-8ca4-47ba-b52c-078124d56e42&groupId=232140